

75 let od vyhlazení Lidic

Tragédie Lidické noci

Po atentátu na zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha dne 27. května 1942 se ještě vystupňoval teror nacistických okupantů proti českému národu. I přes popravu stovek lidí a rozsáhlé razie se nedařilo pachatele atentátu dopadnout. Když 4. června 1942 Heydrich na následky zranění zemřel, rozhodli se nacisté v Čechách a na Moravě k dosud neslychané zavražovací akci; významný podíl na plánu vyhlazení Lidic měl ambiciózní státní tajemník úřadu říšského protektora SS-Obergruppenführer Karl Hermann Frank.

Nicotnou souhrou okolností byly za obětí vybrány právě Lidice
Bylo nařízeno:

1. **Všechny dospělé muže zastřelit.**
2. **Všechny ženy převézt do koncentračního tábora.**
3. **Děti, které je možné poněmčít, shromáždit a dát do rodin SS v Říši. Zbytek vychovat jinak.**
4. **Obec úplně vypálit a srovnat se zemí.**

Ráno 10. června 1942 se na místo osobně dostavil K. H. Frank, aby dohlížel na likvidaci obce. Ženy s dětmi byly nejprve nahnány do místní školy, za úsvitu pak autobusy převezeny do tělocvičny kladenského gymnázia.

Muži

Lidičtí muži čekali na popravu ve stodole Horákova statku čp.13. Kolem 7. hodiny ranní 10. června byli odváděni na zahradu za stodolu, kde byli popraveni, nejdříve po pěti, posléze po deseti, příslušníci Schnellkomanda. Toho dne bylo popraveno 173 mužů. Nejmladší byl ani ne patnáctiletý Josej Hroník.

Ne všichni lidičtí muži byli však mrtví. Chybělo jich ještě jedenáct. Děvčt z nich mělo noční směnu na Kladně. Přestože je ráno, kdy už celé okolí tušilo, co se v Lidicích děje, mnozí varovali, aby se nevraceli, vydali se domů – zjistit co je s jejich rodinami. Byli dodatečně popraveni 16. června 1942 na střelnici v Praze-Kobylisích spolu s dalšími Lidickými: sedm žen a osm mužů z rodin Horáků a Stříbrných, uvězněných již dříve. Popravě nešel ani pacient, ležící v kladenské nemocnici. Byl převezen do Prahy a popraven i se sádrou na noze. Dále jeden, který se několik dní skrýval v lesích, a kterého dopadli čeští četníci. a nakonec dva chlapci, u kterých bylo při evidenci dětí dodatečně zjištěno, že již překročili 15 let věku.

Ženy

Po třech dnech v tělocvičně kladenské reálky, bylo 196 žen, z nichž nejstarší bylo 88 a nejmladší 16 let, odvezeno do koncentračního tábora v Ravensbrücku. Cesta trvala téměř 3 dny. Tábor se rozkládal 90 km severně od Berlína, nedaleko meklenburského městečka Fürstenbergu. Lidické ženy byly umístěny do společného bloku.

O tom, co se v Lidicích stalo, vězenkyně tehdy nevěděly. Ženy stále netušily, co je s jejich dětmi a muži. Když se později zprávy o lidické tragédii objevily v táboře, třeba poté, kdy některé vězenkyně byly transportovány k výslechům na pražské gestapo, aby se pak vrátily do tábora, dělaly vše pro to, aby se jejich kamarádky hroznou zprávou nedozvěděly.

Bezprostředně po lidické tragédii se několika těhotným ženám narodilo postupně šesť dětí, z toho čtyřem v pražské vězeňské nemocnici v Dykové ulici, další v Ravensbrücku. Děti byly brzy po porodu matkám odebrány. Všechny byly v matrice zapsány pod německými jmény, čtyři s poznámkou, že zemřely.

Domů se vrátilo 143 žen!

Sousoší zavražděných lidických dětí – každé z nich zde má svou podobiznu

Děti

Ženy a děti se ocitly v tělocvičně kladenské reálky. Stále nechápaly, co se děje. Vojáci je nahnali do tělocvičny, kde byla na podlaze sláma. „To byla naše výměna za domov,“ charakterizovala situaci Milada Čábová. Jedna velká uzavřená místnost. Nedýchateľný vzduch. Otevřít okna bylo zakázáno. Nejmladšímu dítěti bylo 16 dnů a nejstarší ženě 88 let. Celkem 300 lidí. Zoufalých, bezbranných. Co s nimi bude?

Pak přišel rozkaz, aby se děti podrobily prohlídkám. K tomu účelu tu bylo připraveno několik německých lékařů a lékařek, včetně několika zdravotních sester. Některé z těchto sester, mluvily česky.

Vyšetření se odehrávalo v prvním patře reálky. Dětem například měřili objem hlavy, těla a i jinak je vyšetřovali. Pak jim dali na krk papírové štítky se jménem a číslem. Tohle trvalo až do 12. června. Odpoděně téhož dne přijeli z Prahy dva důstojníci SS. Vybrali dvě dívky a jednoho chlapce, vhodné pro poněmčení: Václava Zelenku, Hanu Špotovnu a Dagmar Veselou. Německý Červený kříž je odvezl do Prahy.

Dalších sedm dětí vybrali „rasoví experti“ později v Lodži. Ostatní, včetně Dagmar Veselé, která se nakonec k poněmčení nehodila, čekala smrt v plynové komoře.

Krátce po 19. hodině přišlo do tělocvičny asi sedm gestapáků. Postavili se u dveří. Panoval tam velký neklid. Jeden tedy vystřelil do vzduchu a další řekl: „Víte, co se stalo v Lidicích, za to musíte jít do tábora. Ženy pojedou vlakem a děti, aby pro ně byla cesta pohodlnější, pojedou autobusem.“ Vystrašené děti pak byly abecedně vyvolávány. Plakaly děti i matky. Děti odvedly do jedné z tříd v 1. poschodí.

Lidické děti odjely 13. června 1942 večer autobusem do Lovosic a odtud vlakem do Polska. Jely celou noc a velkou část příštího dne. Pak se ocitly v bývalé textilní továrně v Lodži, v místnosti s betonovou podlahou. Na betoně spaly. Jen některé měly sebou deku. Lehly si dohromady a navzájem se hřály. K jídlu dostávaly ráno trochu černé kávy a krajíček chleba s marmeládou. V poledne to byla polévka a večer zhruba totéž, co bylo k snídani. Takhle přežívaly asi čtrnáct dní.

Pak k dětem přišla skupina lidí v uniformách, úředníci místní služebny Hlavního rasového a osídlovacího úřadu. Vybrali Emilii Frejovou, Annu Hanfovou, Marii Hanfovou, Evu Kubíkovou, Věru Vokatou a Marii Doležalovou a nakonec Vašíka Hanfa. Vybrané děti byly ihned odvedeny, naloženy do nákladního auta a odvezeny.

Zbývající děti byly 2. července 1942 odvezeny do nedalekého vyhlazovacího tábora v Chelmnu. Tady jejich stopy končí...

Sedm dětí, vybraných v Lodži k poněmčení, bylo převezeno do tábora Hlavního rasového a osídlovacího úřadu v Lodži. Odtud do dětského domova v Puschkau u Poznaně, kde už byly i dvě z Kladna. Děti byly vychovány v německém drilu, pokud některé promluvílo česky, bylo potrestáno. Všechny lidické děti (až na V. Hanfa, který jako obtížně vychovatelný skončil v trestném táboře Maria-Schmoll) byly adoptovány německými rodinami. Po válce byly objeveny a vráceny domů. Jako poslední, až v květnu 1947, se vrátil Václav Zelenka.

Vrátilo se rovněž šest ze sedmi dětí, jimž v době tragédie nebyl 1 rok.

V Chelmnu beze stopy zmizelo 82 lidických dětí, dodatečně zemřelo nebo bylo usmrceno dalších 6 dětí.

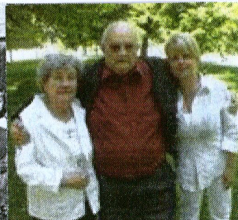
Ze 105 se vrátilo do Lidic pouze 17 dětí!

Marie Šupíková Doležalová

Od roku 1960 je členkou KSČ, ze strany nevystoupila. Pracovala v Památníku Lidice, později na lidickém národním výboru. Od prosince 1970 do června 1986 byla tajemnicí národního výboru. Od roku 1986 je na penzi. Je aktivní v Českém svazu bojovníků za svobodu. Domnívá se, že minulý režim byl plný chyb, ale vybudoval také mnoho dobrého. Její dědeček byl předválečný komunista, po okupaci 1939 byl s několika lidickými komunisty šest týdnů zatčen v pražské pankrácké věznici. Marie Šupíková se za členství v KSČ nestydí. Při výkonu své funkce i kvůli své rodinné historii se dostala mnohokrát do kontaktu s komunistickými prominenty.

Říká: „My jsme si ten svůj osud nevybrali, nám ho někdo vnutil, nám ho někdo připravil.“ Památka Lidic podle ní přesahuje významem komunistický režim, kromě počt ze strany komunistů se dostalo Lidickým také počty od řady západních politiků. Je na světě stále mnoho konfliktů, a při nich nejvíc trpí děti. Proto mají Lidice stále co říct. Převzato z <http://www.pametnaroda.cz/story/supikova-marie-1932-1055>

Marie Šupíková, Václav Zelenka a starostka Lidic Veronika Kellerová

